

Luottolaitoksille
Omistusyhteisöille

Määräys luottoriskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen ilmoittamisesta

Rahoitustarkastus antaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 72 – 81a §:n, sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 31 §:n ja rahoitustarkastuslain 4 §:n 4 kohdan nojalla tämän määräyksen luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen luottoriskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen ilmoittamisesta.

Määräystä laadittaessa on otettu huomioon seuraava luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuutta ja konsolidoitua valvontaa koskeva Euroopan yhteisön antama lainsäädäntö:

- 20. päivänä maaliskuuta 2000 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/12/EY luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (32000L0012); EYVL N:o L 126, 26.5.2000, s. 1.
- 15. päivänä maaliskuuta 1993 annettu neuvoston direktiivi 93/6/ETY sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten oman pääoman riittävydestä (31993L0141); EYVL N:o L 141, 11.6.1993, s. 1.
- 27. päivänä huhtikuuta 2004 annettu komission direktiivi 2004/69/2004 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta "monenkeskisten kehityspankkien" määritelmän osalta (32004L0069); EYVL N:o L 125, 28.4.2004, s. 44.

Lisäksi on otettu huomioon Baselin pankkivalvontakomitean julkaisemat suositukset kansainvälisten pankkien vakavaraisuudesta (komitean kotisivu on Internetissä osoitteessa www.bis.org).

SISÄLLYSLUETTELO

1	Vakavaraisuussääntelyn tarkoitus ja tavoitteet.....	4
2	Määritelmät	4
3	Ilmoituksen laatimisvelvollisuus.....	4
3.1	Luottolaitos ja sijoituspalveluyritys	4
3.2	Konsolidointiryhmä.....	5
3.3	Luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset, joilla on kaupankäyntivarasto.....	5
4	Vakavaraisuuslaskelman laatiminen ja toimittaminen Rahoitustarkastukselle..	5
4.1	Ilmoitustapa	5
4.2	Ilmoitusajankohta.....	6
4.3	Ilmoituksen toimittamisajankohta.....	6
4.3.1	Luottolaitokset ja niiden konsolidointiryhmät	6
4.3.1.1	Eryitysmääräyksiä osuuspankeille ja niiden konsolidointiryhmille....	6
4.3.1.2	Eryitysmääräyksiä säästöpankeille ja niiden konsolidointiryhmille ...	6
4.3.2	Sijoituspalveluyritykset ja niiden konsolidointiryhmät.....	6
4.4	Vastaustarkkuus	7
4.5	Tietojen säilyttäminen.....	7
5	Vakavaraisuusvaatimus ja sen alittumisesta johtuvat toimenpiteet	7
5.1	Osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvan jäsenluottolaitosta koskevat erityismääräykset	7
5.2	Sijoituspalveluyrityksiä koskevat erityismääräykset.....	8
6	Vakavaraisuuslaskelman sisältö	8
6.1	Yleistä	8
6.2	Omien varojen määrä.....	8
6.3	Luottoriskin riskipainotettu arvo.....	8
6.4	Vakuuksien vaikutus pääomavaatimuksen määrään	9
7	Tase.....	10
7.1	Käytettävät pohjatiedot.....	10
7.2	Saamiset	10
7.2.1	Useamman velallisen vastuulla olevien saamisten riskiryhmä.....	10
7.2.2	Saamiset arvopaperien osto- ja takaisinmyyntisopimuksista	10
7.2.3	Leasingkohteiden riskiryhmä.....	11
7.2.4	Johdannaissopimukset.....	11
8	Taseen ulkopuolisten sitoumusten ilmoittaminen	11
8.1	Yleiset periaatteet	11
8.2	Arvopaperikaupat asiakkaan lukuun.....	12
8.3	Kahdenvälisten johdannaissopimusten nettouttaminen	12
9	Konsolidointiryhmien ilmoituksia koskevat erityismääräykset.....	14
9.1	Yleiset periaatteet	14

Dnro 1/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005

Korvaa määräyksen: 106.7, Dnro 1/349/2000, 22.6.2000

Dnro 2/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005

Korvaa määräyksen: 203.24, Dnro 7/349/2000, 22.6.2000

Voimassaoloaika: 1.2.2005 lukien toistaiseksi

Muutokset merkitty alleviivattuna

3(16)

9.2 Käytettävät pohjatiedot.....	14
9.3 Saamiset ja takaukset samaan konsolidointiryhmään kuulavalta yritykseltä	15
9.4 Taseen ulkopuolisten sitoumusten käsittely konsolidointiryhmän ilmoituksessa	15
9.4.1 Pääsääntö	15
9.4.2 Konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen antama takaus.....	15

Dnro 1/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005

Korvaa määräyksen: 106.7, Dnro 1/349/2000, 22.6.2000

Dnro 2/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005

Korvaa määräyksen: 203.24, Dnro 7/349/2000, 22.6.2000

Voimassaoloaika: 1.2.2005 lukien toistaiseksi

Muutokset merkitty alleviivattuna

4(16)

1 Vakavaraisuussäntelyn tarkoitus ja tavoitteet

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuussäntely pohjautuu kansainvälisesti hyväksytyihin periaatteisiin, joiden tavoitteena on ollut vahvistaa kansainvälisen pankkijärjestelmän vakautta. Kehittämällä yhteinen standardi sopivan vakavaraisuussuhteen määrittämiseksi on yhtenäistetty samoilla markkinoilla toimivien laitosten valvontaa. Tämä on mahdollistanut laitosten toiminta-alueen laajentamisen koko Euroopan talousalueelle muodostamille sisämarkkinoille Suomessa saadun toimiluvan perusteella.

Yhteisesti sovitulla vakavaraisuussuhdeluvulla ilmaistaan omien varojen suhdetta vastapuoliriskille eli luottoriskille alttiisiin tase-eriin ja taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin. Vakavaraisuussuhdeluvun minimitasoksi on asetettu kahdeksan prosenttia. Vakavaraisuuslaskentaan on sittemmin lisätty myös laitosten kaupankäyntivarastoon sisältyvän markkinariskin ja koko toiminnan valuuttakurssiriskin huomioon ottaminen. Ne otetaan huomioon myös tämän määräyksen vakavaraisuuslaskelmassa. Tämä määräys on yksi osa kolmen määräyksen muodostamasta vakavaraisuussäntelyn kokonaisuudesta. Omia varoja sääntelee oma määräyksensä 106.6/203.23. Markkinariskejä sääntelee määräys 106.12/203.26.

2 Määritelmät

Konsolidointiryhmän emoyrityksellä tarkoitetaan luottolaitosta, sijoituspalveluyritystä ja omistusyhteisöä, jolla on toiseen luottolaitokseen, sijoituspalveluyritykseen, rahoituslaitokseen tai palveluyritykseen luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 §:n 2 momentissa ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu määräysvalta.

Valvottavalla tarkoitetaan luottolaitosta, sijoituspalveluyritystä ja niiden konsolidointiryhmää.

3 Ilmoituksen laatimisvelvollisuus

3.1 Luottolaitos ja sijoituspalveluyritys

Luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava luottolaitostoiminnasta annetun lain 72 ja 78 §:ssä sekä sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 31 §:ssä tarkoitettut luottoriskin kattamiseksi vaadittavat omat varat (jäljempänä luottoriskin pääomavaatimus) niin kuin näissä määräyksissä sanotaan.

Dnro 1/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005

Korvaa määräyksen: 106.7, Dnro 1/349/2000, 22.6.2000

Dnro 2/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005

Korvaa määräyksen: 203.24, Dnro 7/349/2000, 22.6.2000

Voimassaoloaika: 1.2.2005 lukien toistaiseksi

Muutokset merkitty alleviivattuna

5(16)

3.2 Konsolidointiryhmä

Konsolidointiryhmän emoyrityksen on ilmoitettava luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidoidusti laskettu luottoriskin pääomavaatimus Rahoitustarkastuksen antamien luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten konsolidoitua valvontaa koskevan yleisohjeen 105.1 tai 203.20 ja tämän määräyksen mukaisesti.

Luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen, joka on omistusyhteisön, luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen tytäryritys, ei tarvitse erikseen ilmoittaa konsolidoidusti laskettua luottoriskin pääomavaatimusta omasta alakonsolidointiryhmästään.

3.3 Luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset, joilla on kaupankäyntivarasto

Määräyksen ne kohdat, jotka jäljempänä tässä määräyksessä on merkitty kursiivilla, koskevat ainoastaan yrityksiä, joihin sovelletaan kaupankäyntivarastoon liittyvien riskien osalta Rahoitustarkastuksen määräystä 106.12 tai 203.26 markkinariskien kattamiseksi vaadittavien omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen ilmoittamisesta.

Pääperiaatteena on, että kaupankäyntivaraston erien pääomavaatimus määräytyy edellä mainitun markkinariskimääräyksen mukaan eikä näille erille aseteta uutta luottoriskin pääomavaatimusta tässä määräyksessä, vaan erät ilmoitetaan ryhmässä I, joilla ei ole pääomavaatimusta.

4 Vakavaraisuuslaskelman laatiminen ja toimittaminen Rahoitustarkastukselle

4.1 Ilmoitustapa

Luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen ja niiden konsolidointiryhmän luottoriskin pääomavaatimus ja sen laskemiseksi tarvittavat tiedot ilmoitetaan taulukoilla Y01 ja Y02a tai Y02b ja lähetetään Rahoitustarkastukselle konekielisen tiedonvälityksen ohjeiden mukaisesti. Tietojen ilmoittamiseen liittyvät teknisluonteiset säännöt, ohjeet ja kuvaukset sisältyvät Rahoitustarkastuksen määräys- ja ohjekokoelman liitteisiin K001, K002 ja K003. K001 sisältää konekielisen tiedonvälityksen ohjeet, K002 laskukaavat ja K003 viranomaisyhteistyöryhmän vahvistamat tiedonantajatasot.

Dnro 1/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005**Korvaa määräyksen: 106.7, Dnro 1/349/2000, 22.6.2000****Dnro 2/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005****Korvaa määräyksen: 203.24, Dnro 7/349/2000, 22.6.2000****Voimassaoloaika: 1.2.2005 lukien toistaiseksi****Muutokset merkitty alleviivattuna****6(16)**

4.2 Ilmoitusajankohta

Luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen sekä niiden konsolidointiryhmän ilmoitus laaditaan neljännesvuosittain (maaliskuun, kesäkuun, syyskuun ja joulukuun viimeiseltä päivältä).

4.3 Ilmoituksen toimittamisajankohta

4.3.1 Luottolaitokset ja niiden konsolidointiryhmät

Luottolaitos ja sen konsolidointiryhmän emoyritys toimittaa ilmoitukset kolmelta ensimmäiseltä vuosineljännekseltä viimeistään touko-, elo- ja marraskuun 15. päivänä ja viimeiseltä vuosineljännekseltä helmikuun lopussa.

4.3.1.1 Erytismääräyksiä osuuspankeille ja niiden konsolidointiryhmille

Osuuspankkilaissa tarkoitetun keskusyhteisön jäsenluottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmän ilmoitukset toimitetaan ainoastaan keskusyhteisölle sen määräämään ajankohtaan mennessä, jollei Rahoitustarkastus jonkin jäsenluottolaitoksen osalta toisin määrää.

Osuuspankit, jotka eivät kuulu jäsenenä osuuspankkilaissa tarkoitettuun keskusyhteisöön, toimittavat ilmoituksensa suoraan Rahoitustarkastukselle, jollei Rahoitustarkastus yksittäisen pankin tai pankkiryhmän osalta toisin määrää.

4.3.1.2 Erytismääräyksiä säästöpankeille ja niiden konsolidointiryhmille

Säästöpankki ja sen konsolidointiryhmä toimittaa ilmoitukset ainoastaan säästöpankkitarkastukselle sen määräämään ajankohtaan mennessä, jollei Rahoitustarkastus erikseen jonkin pankin osalta toisin määrää.

4.3.2 Sijoituspalveluyritykset ja niiden konsolidointiryhmät

Sijoituspalveluyritys ja sen konsolidointiryhmän emoyritys toimittaa ilmoitukset kolmelta ensimmäiseltä vuosineljännekseltä viimeistään huhtikuun 30., heinäkuun 31. ja lokakuun 31. päivänä ja viimeiseltä vuosineljännekseltä helmikuun lopussa.

4.4 Vastaustarkkuus

Numerotiedot ilmoitetaan tuhansina euroina.

4.5 Tietojen säilyttäminen

Valvottavan eri yksiköiden antamat pohjatiedot, joista ilmoitus Rahoitustarkastukselle on koottu, on säilytettävä vähintään viisi vuotta.

5 Vakavaraisuusvaatimus ja sen alittumisesta johtuvat toimenpiteet

Valvottavan luottoriskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen määrän on oltava vähintään 8 % luottolaitostoiminnasta annetun lain ja tämän määräyksen mukaan laskettujen riskipainotettujen saamisten, sijoitusten ja taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärästä.

Jos luottoriskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen määrä laskee alle 8 %:n, luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tai omistusyhteisön on heti erikseen ilmoitettava siitä Rahoitustarkastukselle. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys siitä, millä tavoin ja missä ajassa luottolaitos ja sijoituspalveluyritys tai konsolidointiryhmä aikoo saattaa vakavaraisuussuhteensa lain edellyttämälle tasolle.

5.1 Osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvan jäsenluottolaitosta koskevat erityismääräykset

Jos osuuspankkilaissa tarkoitetun keskusyhteisön jäsenluottolaitoksen luottoriskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen määrä laskee alle 8 %:n, on jäsenluottolaitoksen heti erikseen ilmoitettava siitä Rahoitustarkastukselle ja keskusyhteisölle. Keskusyhteisön on tällöin asetettava Rahoitustarkastuksen määräämin perustein määräaika, jonka kuluessa jäsenluottolaitoksen on saatettava luottoriskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen määrä luottolaitoslaissa säädetylle tasolle.

Dnro 1/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005

Korvaa määräyksen: 106.7, Dnro 1/349/2000, 22.6.2000

Dnro 2/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005

Korvaa määräyksen: 203.24, Dnro 7/349/2000, 22.6.2000

Voimassaoloaika: 1.2.2005 lukien toistaiseksi

Muutokset merkitty alleviivattuna

8(16)

5.2 Sijoituspalveluyrityksiä koskevat erityismääräykset

Mikäli sijoituspalveluyrityksen tai sen konsolidointiryhmän vakavaraisuussuhde niihin ensimmäisen kerran sovellettavan määräyksen voimaan tullessa alittaa 8 %, sijoituspalveluyrityksen tai omistusyhteisön on viimeistään kuuden kuukauden

kuluessa kyseisen määräyksen voimaantulosta esitettävä Rahoitustarkastukselle suunnitelma siitä, mihin toimenpiteisiin se aikoo ryhtyä vakavaraisuussuhteen saattamiseksi lain edellyttämälle tasolle.

6 Vakavaraisuuslaskelman sisältö

6.1 Yleistä

Vakavaraisuuslaskelma perustuu suhdelukuun, jonka osoittajana ovat valvottavan omat varat. Nimittäjänä on taseen ja taseen ulkopuolisten erien riskipainotettu yhteismäärä eli riskipainotettu arvo.

Taseen koko vastaava-puoli ryhmitellään neljään eri riskiryhmään saamiserien vastapuolen mukaan. Riskiryhmitellyt tase-erät kerrotaan kullekin riskiryhmälle määritellyllä riskipainolla, jonka tuloksena saadaan taseen riskipainotettu arvo. Myös taseen ulkopuoliset erät ryhmitellään vastaavalla tavalla.

6.2 Omien varojen määrä

Tähän määräykseen ei sisälly omien varojen erien täyttöohjeita. Omat varat ilmoitetaan Rahoitustarkastuksen antamien luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen ja niiden konsolidointiryhmän omien varojen ilmoittamista koskevan määräyksen 106.6 tai 203.23 ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten konsolidoitua valvontaa koskevan yleisohjeen 105.1 tai 203.20 mukaisesti.

6.3 Luottoriskin riskipainotettu arvo

Luottoriskin riskipainotettu arvo jakaantuu kahteen osaan, taseeseen ja taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin. Taseen varat eli saamiset ja sijoitukset sekä taseen ulkopuoliset sitoumukset ilmoitetaan luokiteltuina eri riskiryhmiin. Riskiryhmä määräytyy yleensä vastapuolen mukaan. Eräissä tapauksissa riskiryhmää voidaan muuttaa valvottavalle edullisempaan ryhmään, jos saamisen vakuutena on

edullisempaan riskiryhmään kuuluvan vastapuolen liikkeeseen laskema arvopaperi tai tämän antama takaus tai muu vastuusitoumus taikka muu riskittömäksi arvioitu vakuus. Kaikilla vakuuksilla ei kuitenkaan ole vaikutusta vakavaraisuuslaskelman riskipainoihin, vaikka vakuuksien hankinta pienentää luottoriskiä.

Pääriskiryhmiä on kaikkiaan neljä. Riskiryhmien riskipainot ovat 0%, 20 %, 50% ja 100%. Sijoitukset kiinnitysluottopankkilain (1240/1999) mukaisiin vakuudellisiin joukkovelkakirjalainoihin saadaan luottolaitostoiminnasta annetun lain poikkeussäännöksen perusteella lukea riskiryhmään V, jonka riskipaino on 10 %.

6.4 Vakuuksien vaikutus pääomavaatimuksen määrään

Jos saamisen vakuutena on takaus taikka jäljempänä tässä määräyksessä mainituissa tapauksissa arvopaperi tai muu vakuus, riskiluokka määräytyy kuitenkin vakuuden perusteella, mikäli näin määräytyvä riskiluokka on edullisempi kuin saamisen vastapuolen mukaan määräytyvä riskiluokka.

Mikäli takaus tai muu vakuus on annettu vain osalle luottoa, se osa luotosta, jolle takaus tai muu vakuus on annettu, merkitään takauksen tai muun vakuuden mukaan määräytyvään riskiluokkaan ja loppuosa merkitään saamisen vastapuolen mukaan määräytyvään riskiluokkaan.

Edellä tarkoitetuista vakuudellisista saamisista luetaan vakuuden mukaiseen edullisempaan riskiryhmään vain vakuuden varovaista käypää arvoa vastaava määrä. Vakuutena olevan arvopaperin varovaisella käyvällä arvolla tarkoitetaan määrää, johon vastaava luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen omistama, vaihtuviin vastaaviin luettu arvopaperi saataisiin tilinpäätöksessä enintään arvostaa.

Rahoitustarkastus on antanut 22.9.2000 kannanoton [K/31/2000/TTO](#) eräiden yhteisöjen antamien takausten vaikutuksesta vakavaraisuuslaskennan riskipainoluokkaan, joka löytyy Internetistä osoitteesta http://www.rahoitustarkastus.fi/Fin/Saantely/Tulkinnat_ja_kannanotot/Vanhemmat

7 Tase

7.1 Käytettävät pohjatiedot

Valvottavien tiedot ilmoitetaan kolmelta ensimmäiseltä vuosineljännekseltä. Rahoitustarkastuksen määräysten mukaisesti laaditun neljännesvuosituloslaskelman ja -taseen perusteella ja viimeiseltä vuosineljännekseltä johtokunnan allekirjoittaman vuosituloslaskelman ja -taseen perusteella. Lukuihin sisällytetään myös sen ulkomaiset sivukonttorit.

7.2 Saamiset

Saamisiin luetaan varsinaisten luottojen lisäksi myös siirtosaamiset, maksetut ennakkomaksut ja omaisuuden luovutuksesta syntyneet saamiset.

Saamiset ja sijoitukset, jotka luetaan Rahoitustarkastuksen määräyksen 106.12/203.26 markkinariskien kattamiseksi vaadittavien omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen ilmoittamisesta mukaan kaupankäyntivarastoon, ilmoitetaan 0-riskiryhmässä sovellettaessa tätä määräystä.

7.2.1 Useamman velallisen vastuulla olevien saamisten riskiryhmä

Jos saamisesta on vastuussa omasta ja toistensa puolesta useampi velallinen, riskiryhmä määräytyy sen velallisen mukaan, jolta oleva saaminen luettaisiin alimpaan riskiryhmään.

7.2.2 Saamiset arvopaperien osto- ja takaisinmyyntisopimuksista

Arvopaperin osto- ja takaisinmyyntisopimuksen ostohintaa pidetään sopimuspuolelta olevana saamisena, jonka vakuutena on takaisinmyyntiehdoin ostettu arvopaperi. Takaisinostoehdoin myyty arvopaperi samoin kuin lainaksi annettu arvopaperi otetaan huomioon arvopaperin myyjänä tai lainaksiantajana toimivan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen varoina niin kuin tilinpäätösmääräyksissä sanotaan. Vastaavasti takaisinmyyntiehdoin ostettua tai lainaksi otettua arvopaperia taikka tällaisen arvopaperin edelleenluovuttamisesta takaisinmyynti- tai lainaussopimuksen juoksuaikana johtuvaa velvollisuutta hankkia ja luovuttaa takaisin samanlainen arvopaperi ei sisällytetä ostajan tai lainaksiottajan varoina vakavaraisuuslaskelmaan.

7.2.3 Leasingkohteiden riskiryhmä

Leasingkohteiden riskiryhmä määräytyy rahoitusleasingsopimuksen vastapuolen mukaan.

7.2.4 Johdannaisopimukset

Jäljempänä tarkoitetuista johdannaisopimuksista taseeseen varoiksi merkityt määrät otetaan tätä määräystä sovellettaessa huomioon ainoastaan taseen ulkopuolisina sitoumuksina niin kuin jäljempänä sanotaan. Tällaisten johdannaisopimusten taseessa olevat määrät ilmoitetaan saamisina ja sitoumuksina 0-riskiryhmässä.

8 Taseen ulkopuolisten sitoumusten ilmoittaminen

8.1 Yleiset periaatteet

Taseen ulkopuolisista sitoumuksista otetaan mukaan ne, joihin liittyy vastapuolen maksukyvyttömyyteen liittyvä riski (jäljempänä riski). Ilmoitettavat sitoumukset jaetaan kahteen ryhmään niihin liittyvän riskin perusteella. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat ne sitoumukset, joissa riskin toteutuessa voidaan menettää koko sopimuksen arvo. Näitä ovat mm. takaukset. Toiseen ryhmään kuuluvat ne sitoumukset, joissa riski kohdistuu vain valuuttakurssien, korkojen tai markkinahintojen muutosten vaikutukseen sopimuksen arvoon. Tällaisia sitoumuksia ovat valuutta-, korko-, osake- ja hyödykesidonnaiset taseen ulkopuoliset sitoumukset. Näistä sitoumuksista ilmoitettavaa määrää saadaan pienentää sellaisilla nettoutussopimuksilla, jotka täyttävät jäljempänä kohdassa 8.3 asetetut edellytykset.

Jos luottolaitokseen, sijoituspalveluyritykseen ja niiden konsolidointiryhmään sovelletaan Rahoitustarkastuksen määräystä 106.12 tai 203.26 markkinariskien kattamiseksi vaadittavien omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen ilmoittamisesta kaupankäyntivarastoon liittyvien riskien osalta, taseen ulkopuoliset sitoumukset, jotka edellä mainitun määräyksen mukaisesti luetaan kaupankäyntivarastoon, ilmoitetaan 0-riskiryhmässä sovellettaessa tätä määräystä.

Taseen ulkopuoliset erät muutetaan luottovasta-arvoksi sopimuksen tyyppin mukaan määräytyvällä kertoimella. Kertoimia on neljä eli 100%, 50%, 20% ja 0%. Luottovasta-arvo ilmoitetaan vastapuolen mukaisessa riskiluokassa samalla tavoin kuin vastaava saaminen.

Dnro 1/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005

Korvaa määräyksen: 106.7, Dnro 1/349/2000, 22.6.2000

Dnro 2/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005

Korvaa määräyksen: 203.24, Dnro 7/349/2000, 22.6.2000

Voimassaoloaika: 1.2.2005 lukien toistaiseksi

Muutokset merkitty alleviivattuna

12(16)

8.2 Arvopaperikaupat asiakkaan lukuun

Asiakkaan lukuun arvopaperinvälitystoiminnassa tehdyistä arvopaperikaupoista syntyviä vaateita ja velvoitteita saada tai luovuttaa kaupan kohteena olevat arvopaperit ja kauppahinta ei lueta taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin tätä määräystä sovellettaessa.

8.3 Kahdenvälisten johdannaissopimusten nettouttaminen

Samojen osapuolten välillä tehdyt sopimukset saadaan ilmoittaa nettomääräisinä, mikäli sopimusosapuolten välillä on kirjallinen sopimus (uudistamissopimus), jonka mukaan osapuolten tehdessä uuden, keskinäiset vaateet ja velvoitteet automaattisesti yhdistävän sopimuksen, syntyy uusi sopimus, joka kumoaa tehdyn sopimuksen ja aikaisemmat samanlaiset sopimukset. Uudistamissopimuksen perusteella syntyneitä uutta johdannaissopimusta käsitellään kuten tavallisessa järjestyksessä syntyneitä johdannaissopimusta eikä siihen siten sovelleta jäljempänä esitettyjä erityisiä periaatteita.

Samojen osapuolten välillä tehdyt sopimukset saadaan ilmoittaa nettomääräisenä myös, jos ne täyttävät seuraavat ehdot (nettoutussopimus):

1. Luottolaitoksella tai sijoituspalveluyrityksellä on vastapuolen kanssa nettoutussopimus, jonka perusteella syntyy yksi yhtenäinen, kaikki nettoutussopimuksen piiriin kuuluvat johdannaissopimukset kattava oikeudellinen velvoite siten, että jos vastapuoli ei pysty konkurssin, selvitystilan tai muun vastaavaan syyn takia vastaamaan sitoumuksistaan, luottolaitoksella tai sijoituspalveluyrityksellä on oikeus saada tai velvoite suorittaa kaikkien nettoutussopimuksen piiriin kuuluvien johdannaissopimusten osalta ainoastaan se nettosumma, joka syntyy laskettaessa yhteen sopimusten negatiiviset ja positiiviset markkina-arvot.
2. Nettoutussopimukseen ei sisälly irtisanoutumislauseketta, jonka perusteella osapuoli, joka ei ole laiminlyönyt sopimuksen perustuvaa velvollisuuttaan, voisi kokonaan tai osittain jättää maksamatta toisen osapuolen konkurssipesälle tämän nettosaatavan silloinkaan, kun toinen osapuoli on laiminlyönyt sopimukseen perustuvan velvollisuutensa (walkaway clause).

Dnro 1/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005

Korvaa määräyksen: 106.7, Dnro 1/349/2000, 22.6.2000

Dnro 2/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005

Korvaa määräyksen: 203.24, Dnro 7/349/2000, 22.6.2000

Voimassaoloaika: 1.2.2005 lukien toistaiseksi

Muutokset merkitty alleviivattuna

13(16)

3. Rahoitustarkastukselle toimitetaan kirjallisena ulkopuolisen oikeudellisen asiantuntijan lausunto siitä, että nettoutussopimus on luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen ja niiden vastapuolen velkojia sitova

- vastapuolen kotivaltion lain mukaan, ja jos kyseessä on yrityksen ulkomainen sivukonttori, myös sivukonttorin sijaintimaassa sovellettavan lain mukaan
- sen lain mukaan, jota sovelletaan nettoutussopimuksen kattamiin johdannaisopimuksiin luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen ja niiden vastapuolen välisessä sopimussuhteessa
- nettoutussopimuksen täytäntöönpanoa koskeviin sopimuksiin sovellettavan lain mukaan.

Oikeudellisessa asiantuntijalausunnossa on erityisesti otettava kantaa siihen, että nettoutussopimus on sitova kyseessä olevan valtion lainsäädännön ja tuomioistuinratkaisujen mukaan. Lausunnon laatijan on oltava riippumaton. Laatijalla on myös oltava laaja asiantuntemus ja vankka kokemus rahoitusjuridiikasta ja insolvenssioikeudesta. Rahoitustarkastus hyväksyy myös luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten yhteisestä tai niiden etujärjestöjen toimeksiannosta laaditun oikeudellisen asiantuntijalausunnon, jos luottolaitos tai sijoituspalveluyritys osoittaa, että lausunto koskee myös luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen solmimaa kahdenvälistä nettoutussopimusta.

4. Rahoitustarkastukselle toimitetaan riittävä selvitys siitä, miten luottolaitos tai sijoituspalveluyritys seuraa nettoutussopimuksen pätevyyttä 3. kohdassa tarkoitetun lainsäädännön mahdollisen muuttumisen varalta. Seurannan on oltava säännöllistä ja tapahduttava vähintään kerran vuodessa. Valvottava on vastuussa sopimusten dokumentoinnista ja asiantuntijalausuntojen säilyttämisestä.

9 Konsolidointiryhmien ilmoituksia koskevat erityismääräykset

9.1 Yleiset periaatteet

Täyttöohjeeseen ei sisälly erillisiä konsolidointiryhmän saamisen, sijoitusten ja taseen ulkopuolisten sitoumusten eriä koskevia ohjeita. Tähän lukuun on kuitenkin kerätty joitakin selventäviä määräyksiä menettelystä, kun luottolaitoksella tai sijoituspalveluyrityksellä on saamia samaan konsolidointiryhmään kuuluvalta yritykseltä tai kun konsolidointiryhmän emoyritys täyttää konsolidointiryhmän ilmoitusta.

Konsolidointiryhmän saamisen, sijoitusten ja taseen ulkopuolisten sitoumusten määrät lasketaan noudattamalla Rahoitustarkastuksen antamaa luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten konsolidoitua valvontaa koskevaa yleisohjetta 105.1/203.20.

9.2 Käytettävät pohjatiedot

Konsolidointiryhmän tiedot ilmoitetaan kolmelta ensimmäiseltä vuosineljännekseltä Rahoitustarkastuksen määräysten mukaisesti laaditun konsernin neljännesvuosituloslaskelman ja -taseen perusteella ja viimeiseltä vuosineljännekseltä hallituksen allekirjoittaman konsernituloslaskelman ja -taseen perusteella, joihin on yhdistetty konsernin ulkopuolisten konsolidointiryhmään luettavien yritysten vastaavat tuloslaskelmat ja -taseet niin kuin Rahoitustarkastuksen antamissa luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten konsolidoitua valvontaa koskevassa yleisohjeessa 105.1 tai 203.20 tarkemmin sanotaan.

Dnro 1/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005

Korvaa määräyksen: 106.7, Dnro 1/349/2000, 22.6.2000

Dnro 2/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005

Korvaa määräyksen: 203.24, Dnro 7/349/2000, 22.6.2000

Voimassaoloaika: 1.2.2005 lukien toistaiseksi

Muutokset merkitty alleviivattuna

15(16)

9.3 Saamiset ja takaukset samaan konsolidointiryhmään kuuluvalta yritykseltä

Konsolidointiryhmään kuuluvan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen vakavaraisuutta laskettaessa muilta konsolidointiryhmään kuuluvalta yrityksiltä olevat saamiset luetaan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen saamisiin soveltamalla samaa riskiluokitusta kuin ulkopuolisiin yrityksiin.

Konsolidointiryhmään kuuluvan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen vakavaraisuutta laskettaessa muiden konsolidointiryhmään kuuluvien yritysten puolesta annetut takaukset ja muut sitoumukset luetaan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyritysten taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin soveltamalla samaa riskiluokitusta kuin ulkopuolisiin yrityksiin. Takaukset, jotka on annettu sellaisten konsolidointiryhmään kuuluvien yritysten puolesta, joilla ei ole merkittävässä määrin muuta liiketoimintaa kuin lainananto emoyritykselle, saadaan kuitenkin lukea luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen vakavaraisuuslaskelmassa 0 %:n riskiryhmään.

9.4 Taseen ulkopuolisten sitoumusten käsittely konsolidointiryhmän ilmoituksessa

9.4.1 Pääsääntö

Konsolidoidussa vakavaraisuuslaskelmassa konsolidointiryhmään kuuluvien yritysten keskinäisiä taseen ulkopuolisia eriä ei oteta huomioon.

9.4.2 Konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen antama takaus

Mikäli luottolaitos, sijoituspalveluyritys ja muu niiden konsolidointiryhmään kuuluva yritys on antanut takauksen toisen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen saamisesta, tällainen saaminen otetaan huomioon konsolidoidussa vakavaraisuuslaskelmassa vain konsolidointiryhmän saamisena mutta ei taseen ulkopuolisena sitoumuksena.

Mikäli luottolaitos, sijoituspalveluyritys ja niiden konsolidointiryhmään kuuluva yritys on joukkovelkakirjojen tai muiden sellaisten saamistodistusten liikkeeseenlaskun yhteydessä antanut liikkeeseenlaskijan puolesta takauksen, luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen ja niiden konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen omistamat tällaiset saamistodistukset luetaan liikkeeseenlaskijan mukaiseen

RAHOITUSTARKASTUS MÄÄRÄYS Nro 106.7 / 203.24
Dnro 1/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005
Korvaa määräyksen: 106.7, Dnro 1/349/2000, 22.6.2000
Dnro 2/311/2005, Antopäivä: 1.2.2005
Korvaa määräyksen: 203.24, Dnro 7/349/2000, 22.6.2000

Voimassaoloaika: 1.2.2005 lukien toistaiseksi
Muutokset merkitty alleviivattuna 16(16)

riskiryhmään konsolidointiryhmän vakavaraisuutta laskettaessa. Taseen ulkopuolisissa sitoumuksissa ilmoitettavista takauksista vähennetään tällöin luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai niiden konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen omistamia saamistodistuksia vastaava määrä.

LIITTEET

Täyttöohjeet ja Y-taulukot